

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál lános könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Az erdélyrészi katolikusok statusgyűlése.

A bevett szokástól eltérőleg, a püspöki székhelyen kívül: Kolozsvárra lett egybehiva az ideai statusgyűlés a kolozsvári kitűnő egyházközség ohajtása folytán. — Részünkről nemcsak nem emelünk kifogást, sőt inkább azon ohajtásnak adunk kifejezést, hogy időről-időre, pl. legalább 3—6 évi időközökben, jó volna az erdélyi részek nagyobb városaiban pl. M.-Vásárhelyt, Brassóban, Székely-Udvarhelyt tartani az ily gyűléseket, mi az autonómia iránt kiváló fogékonysággal bíró hívek érdeklődését bizonyára nevelné, a statusgyűlés tagjainak pedig jó alkalmat adna közelebről s alaposabban is megismerni tanügyi intézményeink és egyházközségeink helyzetét, viszonyait, előnyeit, bajait s így kellőben volna képes a szükséges orvoslást eszközölni. Mert — ámbár folytonos a haladás, — mindig merülnek fel hiányok is. És ezeknek valóban hű képét adja, teljes elfogulatlansággal a status igazgató tanácsának évi jelentése, melyet előzőleg még egy 15-ös bizottság bírál keresztül s ennek véleményével együtt kerül a folyó hó 24-re kitűzött gyűlés elébe.

Az első nagyobb és súlyos baj, miről olvassunk, az, hogy vallásalapunk nem képes fedezni azon terheket, mit az egyházmegye templomai és papilakjai fentartása, valamint a lelkészek javadalmazása reá ró. És ime mellette találjuk fel a főpásztori áldozatkészítés igazi szép példáját, mit püspök ur ó Nmlga mutatott az által, hogy folyó évi július hó 1-én kezdőleg 56 lelkésznek javította fel illetményeit saját pénztárából. Ily példa után remélhető, hogy a hívek is, főleg ott, hol az iskola fenntartásáról van szó, melegebb érdeklődéssel fognak viseltetni s meghozzák áldozataikat a közjóra.

A status figyelmét kiváló mérvben érdemelte

ki az aránylag szükösen díjazott tanári és tanítói kar. — Alapjainak gyarapodásával kétségtelenül javulni fog e fontos szolgálatot teljesítő testület anyagi helyzete is; de addig is méltányos gondoskodásban kívánta őket a status részesíteni az által is, hogy czélszerű nyugdíjalapot teremtett részükre s ugyanezt javasolja felállítani most az igazgató tanács és az uradalmak személyzetének javára. E személyzetet különben is rendkívül igénybeveszi most a pár millió frt értékű uradalmak rendbehozatala és czélszerű gazdasági kezelése, — és e pontnál nem hagyhatjuk figyelmen kívül amaz ellenőrző bizottság alapos részletességgel szerkesztett jelentését, mely a radnóthi uradalomnak, a status 900,000 frtos legújabb szerzeményének gazdasági helyzetét nemcsak erősen megrostálja, hanem a viszonyok javítására, a jövedelem szaporítására helyes számítással ad utmutatást.

Nagy és részletes munka az, mit az igazgató tanács a bevételek, kiadások, költségvetések kimutatásában ad. — Elég legyen felemlitenünk, hogy az összes vagyon értéke 3'855,817 frt 32 krt tesz s hogy ebből a vagyon-növekedésre: 69,560 frt 87 kr esik.

Igaz, hogy e szép vagyon jövedelme a rendkívüli szükséglet fedezésére még mind nem elég. De a takarékosság s a folyton javuló kezelés útján lassanként elérjük, hogy legnagyobb szükségleteink fedezve lesznek; — az apróbb hiányokat pedig a sokat küzdő, sokat fáradó erdélyi ugy is megszokta tűrni, a nélkül, hogy kötelességérzete legkevésbé is csökkenne.

A legjobb reményekkel nézünk a statusgyűlés lefolyása elé, tudva, hogy az őszinte buzgalom ez alkalommal is teremteni fog újat és hasznost, melyre a jövő nemzedék majd annál biztosabban építhet a hazának és egyháznak egyaránt hasznára.

Egy kis helyreigazítás.

A fővárosi sajtó szélesebb körű érdeklődését kívánja a „Pesti Hírlap” f. szept. 15-iki számában felhívni egy nagyenyedi levelező. Az érdeklődést keltő kérdés lényege — szerinte — „egyszerűen e két szó körül fordul meg: Kolozsvár-é, vagy Nagyenyed? S nincs egyébről szó, mint hogy az erdélyi reformált egyházkerület egyetlen papnevelő intézete: a jelenleg Nagyenyeden székelő theologia akadémia Kolozsvárra helyeztessék át”. — Ezen szerény kis bevezetés után elmondja, hogy „az erdélyi ref. egyházkerületben lezajlott egyházközségi harczok a többiek között ezt a kérdést is felvetették. Különösen S z á s z Domokos és S z á s z Gerő kolozsvári lelkészek voltak a theologia áthelyezésének buzgó harcosai, de kezdeményezésükkel célt nem értek, — a mennyeiben néhány s z a v a z a t t a l k i s e b b s é g b e n maradtak.” Nem akarunk e kérdés felett vitát kezdeni; — hiszen, ha jól vagyunk értesülve, — maga főtiszt. Szász Domokos ev. ref. püspök ur is számos fontos ügy megoldását előbbvalónak tartja ez idejűleg, hogysen az ev. ref. egyháznak békéjét a régi idők megújuló harcaival megzavarni czélszerűnek itélné. — Egyszerű adathelyreigazítást teszünk tehát az 1875. és 1876-ik években tartott ev. ref. egyházkerületi közgyűlés idevágó adatainak idézésével:

1875. május 26-án, Kolozsvárt gróf Mikó Imre elnökle alatt tartott egyh. ker. közgyűlésen.

42. sz. elnök a következő kérdéseket teszi fel.

„1. elfogadja a közgyűlés azon indítványt, melynélfogva a nagyenyedi theol. seminarium Kolozsvárra tétessék át?”

Egyházkerületi közgyűlés e kérdésre e g y h a n g u l a g „nem”-mel felelt.

2. Elfogadja-e a közgyűlés az igazgatótanácsnak 34. sz. a. benyújtott véleményét, illetőleg indítványát, (mely egy theol. seminariumnak Kolozsvárt leendő felállítását kívánta kimondatni.)

Egyházkerület e kérdésre egyhangulag „nem”-mel felelt.

1876. június 11-én Nagyenyeden tartott ev. ref. egyházkerület közgyűlés 13. pontja szerint Réthy Lajos kérdést intéz az iránt, hogy a mult évi egyházkerületi közgyűlés 42. jk. sz. alatt a theol. fakultás ügyében javaslatot végett kiküldött 15-ös bizottság munkáját beadta-e? és ha beadta, mi okból nem vétetett fel a munkát tárgysorozatba.

TÁRCZA.

A vihar.

(Franciaából)

A vihar, mely a La Manche partvidékén a minap kitört, egy megrendítő családi eseményt idézett elő.

Ezen jelenetek helye, egy kis Normand kikötő, melyet megnevezni felesleges.

Baudoinné asszony gazdag birtokosnő, kinek atyja a cauxi vidék egyik bérleje volt, reá szép vagyont hagyott, melyet férje eldorbézolt volna, ha a halál korán el nem ragadta volna. Özvegyen maradt egyetlen fiával. — Baudoinnének az volt a terve, hogy fiát ugy házasítja ki, hogy ez által vagyunkja még nagyobbodjék. Hanem szerencsétlenségére Baudoin Lajos szerelmes lón egy szegény halászeányba, kire mégcsak egy csolnakocska sem nézett örökségül; elhatározta tehát, hogy ezt veszi nőül. Az özvegy megtagadta beleegyezését. Lajos nem sokat hederített reá, egész egy álló évig tartott a surlódás, a mikor azután mégis így szólt Baudoinné:

— Vedd el, ha akarod, de én soha rá se nézek a feleségedre s a mellet még egy garast se kapsz tőlem, a míg élek, ezt tudd meg.

— A hogy akarja édes anyám, — szóla Lajos.

Az összekelés tehát megtörtént.

Igy telt el öt kerek esztendő. Három kis gyermek is mosolya ezalatt reájok. Lajos apósával halászatni járt, neje pedig dajkálta a gyermekeket; nyomorogtak ugyan, de nem panaszkodtak, még Baudoinnéhoz sem folyamodtak. Vasárnaponként, ha a templomból kijöve találkoztak, köszöntötték, mert hiszen ez kötelességük volt; az özvegy azonban barna felöltőjében büszkélkedve, viszonzás nélkül sietett tova, mintha kigyóra lépett volna. Sam látogatást

nem tettek nála, sem levelet nem intéztek hozzá, sem semminemű összeköttetésbe sem ereszkedtek vele, csak azon köszöntgetés volt az egész, melyet az ifjak megtettek, hanem a melyet az öreg asszony nem viszonzott.

Egyszer csak egy rettenő vihar tör ki a tengeren és megrendíti a parton levő házakat is.

Baudoinné egyedül éledgett egy Anna nevű szolgálójával, a normand fensik jól megteremt leányai egyikével, kik ugyanis alá vannak teremtve a gyapot főkötő alá. Anna kezeit összekulcsolva szóla:

— Milyen borzasztó zivatar asszonyom! kétségbe esnek az emberek.

— Miféle emberek? — kérde az özvegy, ki járt-kelt szokása szerint, a nélkül, hogy látszatja lett volna foglalkozásának.

— Hát azoknak a szülők, kik a tengeren vannak; Baudoinné erre megállott.

— Ne járjon a szád mindég, — szóla ridegen.

Erre varrogatáshoz látott, mivel pedig az ég mindig jobban kezdett borulni, a világosság gyöngén hatolt a szobába, tehát az ablakhoz ült.

Anna megállott, az ablakfelé szegző tekintetét, végig nézett az utcán. Mivel azonban ráparancsoltak, hogy hallgassan, csak néha-néha szólott.

— Nini a Bertrand ur kéménye bedőlt! . . . A Conchon furdóje hogy inog-mozog! . . . ott meg Char-don ur megyen a rakpart felé . . . meg Guichard Péter, azután Geoffroy Dénes és Goiran Tilda! . . . Ur Isten! hogy szereném tudni, hogy mi van ott!?

— Ugyan ne felesgj már annyit, — folytató az öreg asszony.

Anna feltette magában, hogy hallgatni fog, hanem mégis mindig az ablakfelé tekintgetett.

— Igazán! — kiálta, lábával egyet toppintva, — ilyen időt soha sem láttam!

Baudoinné összehajította munkáját és járkálni kez-

dett. A vihar üvöltése hallzott, közbe-közbe kiabálások, vascsikorgások, kitépott ablakredők csapódtak a falhoz. Az óceán reitentő lón.

Az özvegy asszony egyenesen a szolgálóhoz lépett.

— Nő hát, hogyha annyira kíváncsi vagy, huzz cipőt és eredj, tudd meg mi van ott!

Anna egy percz alatt felkészüle.

A mint az ajtón kiment, szóla Baudoinné:

— Ne maradj sokáig, siess, hogy megmondhasd, mi történik ott?

Az öreg normandnő ismét járkálgatott. A szoba egyik szegletéből a másikba lépdégett, karjait összefonva, ajkait összeszorítva, szokása szerint szemlélgetve a tárgyakat, melyek utjában eleibe kerültek.

Vagy tíz percz ekként tölt el.

— Hogy is nem jön már az a leány, — szóla.

Csak a szél üvöltése volt hallható. Egyszerre csak a Baudoinné tekintete egy kis gyermekágyon akadt meg, a szoba egyik szegletében.

Az efflele házakban mindent megőriznek és a maga helyén hagynak.

Ezen ágy az ő fiáé volt . . .

Fiáé, ki a tengeren volt.

Egy órája van már, hogy mindig csak reágondolt. Hanem eszében azért mindig csak a nagyra nőtt Lajos forgott, a ki őt elhagyta, a huszonöt éves halász, az erőteljes férfit, a ki azt mondotta, midőn a házasságot megtöltötte neki: a hogy édes anyám akarja és aki mégis megházasodott.

Most, mint gyermekét látja maga előtt, selyem hájjal, pofók arca s kék szemével. Eszébe jutott első gyógyógése, mosolya, csókjai és mindazon tervek, melyeket bölcsője mellett szökdégt.

Bizony szép lenne a cauxi otthonban, gazdagon, makacson, hajthatatlanul is, majd meglágyitana a vihar zord üvöltése.

Bodor Antal titkár feleletül adja, hogy a 15-ös bizottság munkálatait az igazgató tanácsához folyó évi május hó 10-én beadta, de az igazgató tanács kellő idővel nem rendelkezvén e fontos ügy tárgyalására, ez okból nem vette fel a tárgysorozati javaslatba.

Róthy Lajos erre indítványozván, hogy a 15-ös bizottság munkálata a tárgysorozatba felvéltetve, napi-rendre tűzessék. E felett névszerinti szavazás folytán igen el szavazott 56, nemmel szavazott: 50.

A 15-ös bizottság munkálata ezen szavazás folytán a tárgysorozatba felvéltetett s az irományok elhozatala elrendeltetett.

Junius 14-én b. Kemény Gábor elnöklete alatt lett tárgyalva a 15-ös bizottság jelentése, a közgyűlés a bizottságnak nagy fontosságu és beható munkálataért elismerését és köszönetét fejezte ki, a bizottság munkálatait úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta, kimondván a bizottság által javasolt határozatot:

„Miatán egyházközségünk mult évi gyűlése az áthelyezési indítvány egyhangu elvetésével kimondotta, hogy a nagyenyedi Bethlen-főtanodánkban fennálló theologiai tanintézetet továbbra is fenntartja;

„miatán a Szász Domokos afa által tervezett és a kolozsvári tudomány egylettel kapcsolatban felállítani ajánlott protestáns theologiai fakultásra — saját nyilatkozata szerint is — jelenleg alapot kimutatni nem tud, — bizottságunk

1. nagyenyedi theologiai tanintézetünket kívánja a fennebb megállított elveknek megfelelőleg berendezni, annyival is inkább, mert nevezett intézet erre kellő számú tanerőkkel rendelkezik. A mennyiben pedig az új berendezés — a mert ráfordítottnál több költséget igényelne, ajánlatba hozza bizottságunk az egyházközség elöl, hogy ezen terhek gondozásához maga az egyházközség nagyenyedi főiskolánknak nyújtandó anyagi segítséggel járuljon.

„2. Szász Domokos afa azon ajánlatát, hogy egy Kolozsvárt is felállítandó theologiai fakultásra alapot törekszik gyűjteni — bizottságunk méltányolja s ajánlja az egyh. ker. közgyűlés figyelmébe.“

Ezekből látható, hogy a theologianak Nagyenyeden való hagyása felett a határozat egyhangu volt mindkét esetben.

A mi az „enyedi“ levelezőnek a „Protestáns Közlöny“ és a „Közérdek“ között felmerült, részünkről kellemesnek épen nem tartott polemiaira vonatkozó ismeretét illeti, köszönjük szépen a derekas tájékoztatást, — mely szerint a „Közérdek“ egy pár szóért (!) egyszerűen elnevezte Sz. G. urat Tarjagoss Illésnek. Azt a „pár szót“ ismerik olvasóink; kár vesztegetni érte a szót.

Hanem azt már tudomásul vesszük, miszerint „bizton számíthatni rá, hogy a nemsokára összeülendő egyházközségi közgyűlésen, bár hivatalosan tárgyalásra kitűzve nincs, egy vagy másformában napi rendre fog kerülni“ e kérdés, „melyet újabb szükségek (?) s az egyházi élet újabb felpezsdülése tettek akut jellegű (!) elannyira, hogy már az a nyagsz közközölis komolyan kezdenek gondolkodni!“

De kár volt ezt hamarabb nem sejtetni az enyedi kollégiummal, hogy százezer forintot jóval meghaladó tőke pénzt ne vert volna akkor épületbe. — Az a kis kurta gimnázium megférhetett volna esendesen kisebb helyen is.

IRODALOM.

Budapesti Hirlap.

A „Budapesti Hirlap“-nak a hazai művelt olvasóközönsége vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét; minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk- és fajunkért, ez egyetlen jelszóval: **m a g y a r s á g!** Vizszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, felkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar ujságírás történetében. A hazai sajtóban maig a legényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap“ érte el; legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak. A külső dolgozó társak egész seregén kívül a szerkesztőségnek annyi belső tagja van, a mennyivel egy magyar lap sem dolgozik; minden rovatot külön vezető gondoz. a helyi tudósítókön kívül, a kik a nap történetét írják. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény felől rendszeresen levezetnek a saját külön tudósító értesít közvetlenül; a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap“ arról rögtön ne adjon hí és kimerítő tudósítást. A „Budapesti Hirlap“ politikai cikkeiit Kaas Ivor báró, Rákossy Jenő, Balogh Pál írják, más kiváló hazai publicistákkal híven a lap független, magyar, pártérdekeket nem ismerő szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közléte felől távirati értesítésekkel látnak el rendszeres levelezők, minőkkel minden városban. sőt nagyobb községben is bír a lap: a „Budapesti Hirlap“ távirati tudósításai manap már teljesen egy fokozat alatt állnak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. Európa összes metropolisáiban Londontól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak, a kik úgy az ott történő eseményeket, mint az elektromos dróton oda futó híreket rögtön megtáviratozzák. A külföldi rendszeres tudósítókön kívül minden fontosabb esemény felől a szerkesztőség külön kiküldetésű tagjai adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap“ e czélokra havonként oly összeget fordít, mint a mennyi ezelőtt 10 évvel még egy-egy hirlap egész költségvetése volt; de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, leggyorsabbban értesítő organuma a sajtónak. A „Budapesti Hirlap“ Tárcazarovata Teleky Sándor gróf, Tóth Béla, Rákosi Viktor (Sipulusz) és több kiváló írók közreműködése mellett, a lapnak egyik erőssége s mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatok a kitűnő zsurnalisták s a helyi értesítés ismert legügyesebb tudósítóira van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatok külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is min-

dig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap“ hirlap helyet foglalhat minden családasztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozására szükséges. A regényesarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közöljük. Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legczélyszerűbben postautalványnyal eszközölhetők következő czim alatt: A „Budapesti Hirlap“ kiadó hivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám.

„Szerkesztői Izenetek.“ A Pesti Hirlap közkedveltségét az utóbbi időben lehetőleg még fokozta a szerkesztői izenetek rovata, melyet egy lap sem; kultivál oly mérvben, mint épen a Pesti Hirlap. Hasábszámra közlő napról napra nem sablonszerű izeneteket, melyeket csak azért, a ki a kérdést intézte; de a Pesti Hirlap szerkesztői izeneteinek rovata sokszor fölér egész tárczával, mely oktat és szorakoztat egyszerre s a kérdések, melyekben az olvasóközönség tanácsért fordul a szerkesztőséghez, élénken tanuskodnak erről a szinte osaládias, szívélyes viszonyról, mely a Pesti Hirlap szerkesztősége és előfizetői között fennáll. Vannak azonban más rovatok is, melyek egy lapban sem oly tartalmasak, mint a Pesti Hirlapban; ilyenek a színházi, törvényszéki, napihir és távirat rovatok. Azonkívül jól megválogatott tárczák és mulattató karczolatok emelik a Pesti Hirlap becsét s teszik oly élénk, hogy e tekintetben egy lap sem versenyezhet vele. És bár eszerint méltán mintalaplak nevezhető, előfizetési ára alig haladja meg a legolcsóbb néplapok árát, lévén egy óra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr. Az előfizetési összegek a Pesti Hirlap kiadóhivatalába (Budapest, nádor-utca 7. sz.) intézendők, a honnét egy hétig mutatóványszámokat is küldenek ingyen és bérmentve.

VEGYES HIREK.

— A király ő felsége Csáki Albin gróftól vallás- és közoktatásügyi miniszterré kinevezte.

— Károly Lajos főherceg, romániai látogatásából visszatérőleg, Vizaknát is szándékszik meglátogatni.

— A trónörökös görgényi vadászatait az idén is b. Kemény Xáimán főispán fogja rendezni.

— Zsákó Istvánt, a gyulafehérvári kir. törvszék kitűnő tehetségű, széles körű tapasztalatokkal bíró első bíráját ő Felsége ugyane kir. törvszék elnökévé nevezte ki. Örömmel üdvözöljük e teljesen kiérdemelt kitüntetés s a legjobb reményeket költjük kinevezéséhez.

— A n.-enyedi polgári leányiskolához a közoktatásügyi államtitkár, Dancs Samu eddigi igazgatót, igazgatónak; Sebestyén Sándor és Király Miklós eddigi tanítókat, tanítóknak s Krizmanite Vilmosné ur-asszonyt tanítónőnek, Fűzi Katinka kisasszonyt női munka tanítónőnek kinevezte. Kapcsolatosan felemlítjük, hogy az elemi leányiskola szervezetét a tegnapi tartott városi képviselői közgyűlés elfogadta, hogy 3-dik és 4-dik elemi osztály egy tanító vezetése alatt álljon, vagy mindenik osztály külön tanítót kapjon, a jelentkező tanulók számától van függővé téve, s az iskolaszék megbízást kapott, hogy szükség esetében a negyedik tanítót is beállítsa.

— Iskola-megnyitás. A n.-enyedi községi elemi leányiskolában a beiratás folyó hó 27, 28, 29, 30. napjain délelőtt 8—12 és délután 2—4-ig fognak eszközöltetni. A tanítás pedig október hó 1-én veszi kezdetét. Beiratási díj 50 kr, tandíj egész évre 4 frt; szegénysorsuak hiteles szegénységi bizonyítvány alapján a tandíj fizetés alól felmentetnek. — Sebestyén Sándor iskolaszéki jegyző.

— Tanító-választás. A n.-enyedi iskolaszék folyó hó 21-én tartott ülésében a községi elemi leányiskolához az 1888—9 tanévre megválasztotta Klimesné Balogh Róza urasszonyt Papp Czeczilia k. asszonyt és Kóvér Jánost, s egyuttal az összes községi tanintézetek, u. m. elemi leányiskola, alsófoku iparos iskola és kisdédóváda vezetését dr. Bartók György urra bízta.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Róthy Gábor polg. iskolai tanítót Zalaezerszegré nevezte ki. Róthy Gáborban tanügyünk sokat veszített. Képzett, szorgalmas s kiváló jó modoru tanító volt. Előljárói szerették, növendékei, kiknek történelmet, és irodalmat tanított, rajongtak érte. Irigylésre méltó szerencse érte Zalae gerszegré itt helye betöltetlen maradt. Isten vele!

— Értesítés. A megyei bizottság legtöbb adó-fizető tagjainak 1889. évi névjegyzéke folyó hó 26-án délelőtt 11 órakor tartandó igazoló választmányi gyűlésen fog megállapítani. — Mindazok, kik az 1886. évi XXI. törvényezik 23. §. kedvezményét igénybe venni kívánják, jelzett időben szólva írásban jelentkezzenek; a kik jogosultságukat nem igazolják, az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől 1889. évre eszenek. — A kimutatások a megyei jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. — Nagyenyeden. 1888. évi szeptember hó 14-én. — Az alispán helyett: Török Bertalan, megyei főjegyző.

— Hogy is nem jön már vissza az az Anna! . . . Erre lekasztá felöltőjét és szinten elindula.

A mint az utcába betért, egy csoport emberrel találkozott. E csoport két vagy három áztott, sáros csizmás, véres arcú és kezű halászt fogott körül. Megállott és rikácsoló hangon kérdé:

— Visszajöttök mind?

Közülök egy a többire nézett és mondá:

— Vissza.

Az özvegy erre tovább indula. Ekkor egy tengerész a többi közül kivállva, utána futott.

— Baudoinné asszony! Baudoinné asszony! hát hova tetszik menni?

— Erre le, — volt a válasz és a tengerre mutatott.

A tengerész köpenyénél fogva tartóztatta fel.

— Minek megyen arra, nem látja, mily irtóztató idő van, menjen haza. Nem látja, hogy mindnyájan visszatértünk?

Reátekint és kérdé:

— Mindnyájan?

— Természetesen.

— Megesküdnél rá?

A tengerész zavarba jött.

— Hiszen — tévé hozzá — azok, a kik nem itt kötöttek ki, kétség kívül elértek az Y kikötőbe, vagy a Fécampba.

Baudoinné jóhiszeműleg indulni akart, emez még feltartóztatta. — Anna, arcából kikelve, sietett fel az utcán.

— Az Istenért asszonyom, — kiálta, a mint megpillantá, — ne hogy oda menjen!

Az öreg remegni kezdett, arca elhalványodott, szemei lecsukódtak, szolgálójára támaszkodott, hogy el ne essék.

— Az én hibám, én vagyok az oka, — ismétlé és fogai vaczogtak. mialatt ezeket mondogatá.

Egy házba akarták bevinni, ő azonban nem ment.

— Anna, — szóla, — látni akarom őket.

Valami csodás változás történt vele, mert visszanyerte erejét. — A két nő azon házfelé tartott, a hol Baudoin Lajos lakott.

Anna ajtóit nyitott s előre bocsátá Baudoinné. Belől a lak úgy nézett ki, mint minden más halászház.

Egy nagy kék takaróval bevont ágy mellett egy bölcső két fekhelyet választott el. Egyszerű tisztaság látszék egytítesen, a tenger munkásainak nagyon egyszerű eszközeivel.

A fiatal asszony alig kelt fel legutóbbi betegágyából. Legkisebb gyermekét térdén tartva, üldögélt, a másik két gyermek remegve kapaszkodott kötényébe az izgatottság növelte halványságát. Mivel nem tudott ki se mozdulni, szülőit küldé el a hirt megtudandó, ő pedig várt, sohajait és könnyeit alig tudá visszatartani. Belépni látván anyósát, ülőhelyéből felkelve rebegé:

— Asszonyom . . . .

Az öreg asszony egyenesen felé tartott és szóla:

— Leányom . . . .

Ezután a két gyermeket vette karjaiba, az ágyhoz vitte őket, csókkal halmozta el és zokogva folytató:

— Ugy e kedves kicsinyeim, ti nem tudjátok? . . . .

— Jóságos Isten! . . . .

Anna, kezét összekulcsolva állott.

Hirtelen, valami lármá zaj hallszék az utcán.

De ez öröm zaj volt.

Egyszerre csak az ajtó megnyílt és a szülők, meg egy csomó barát élén Lajos lépte át a ház küszöbét.

— Itt van! megérkezett!

És egy pillanat alatt mindenki talpon volt. Az ifju nő férje felé rohant, a gyermekek futottak atyjukhoz.

Csupán Baudoinné maradt helyén mozdulatlanul, mint egy szobor.

A halász észrevette.

Eldobta fővegét, felé sietett mondván:

— Édes anyám! . . . .

Emez karjait tárá ki, a veszély meglágyítá anyai szívét.

madár
darász
melye
kály,
déli r
körül
börüe
szinez
kedve
óserd
diszes
megk
dány
értes
meg.
collec
dieson
s ugy

f. hó
István
jobb
az, m
a mit
az an
több
szere

nitó j
püsp
lelkés

A-re
lomm
orvos
válasz
alapja
roknak
gathat
zat is
aljegy
— de

volt sz
iktatá
ifju le
apoldi
hivata
órákon
iktatá
tében.
hangza
az olt
nagy
képzet
pően
tudom
az új
anyag
keresz
iránt

mint k
pélyes
lelkész
aktusb
dülete
ecsete
kötött
beikta
E való
a „Ké
tök so
s a r
János
polgár
enyedi
a szab
lelkész
zetek
ürített
bucsu
zöljük
tulánu

ku Ist
lelkész
János
lelkész
gedély

egylet
része
ruha-
felülfi
frt 45
fele 7

esti Hírlap"
a sztalán.
nyar gazda,
t, a mi tájé-
kban csak
fizetés felté-
edévre 3 frt
ek vidékről
etők követ-
Hírlap"
kalap

Hírlap
ég fokozta
sem; kul-
fásabszámra
tet, melye-
Pesti Hírlap
ész tárczá-
kérdések,
a szerkesz-
esaládias,
rkesztőség
más rovatok
mint a Pes-
ti, napihir
tárczák és
csés t teszik
ersenyezhet
szhető, elő-
lapok árát,
frt 50 kr.
őhivatalába
honnét egy
bermentve.

n grófit
nevezte.
fogatásból
atni.

az idén is
törvsvék
bíró első
é nevezte
kitüntetés

roz a köz-
igazgatót,
és eddigi
ar-asszonyt
hka tanító-
hogy az
parosi kép-
dik elemi
mindenik
ók számá-
st kapott,
állítsa.

égi elemi
30. nap-
eszközöl-
kezdését.
egénysor-
a tandij
iskolasz-

szék folyó
iskolához
fogh Róza
ér Jánost.
m. elemi
óda veza-

ügyi mi-
egerszere
stett. Kép-
Előjárói
írodalmat
nce érte
sten vele
bb adót-
hó 26-án
választ-
ok, kik az
t igénybe
an jelent-
az adó
évre ele-
a hiva-
n. 1888.
Török

— Csató, alispánnak újból egy nagy, kitömött madár-küldeménye érkezett Amerikából egyik ottani madarászbarátjától. Sok ritka fajt tartalmaz a küldemény, melyek között legérdekesebb az úgynevezett Király harkály, Pious principalis, mely madár az egyesült államok déli részeiben veszélyes kigőzölgesű mocsárok felett és körül elterjedő őserdők lakja, már a benszülött veresbőrűek is nagyon pusztították, mivel fehér, elefántcsont színezetű csőrét, de különösen szép vörös kontyát a főnökök kedvenc ékítésül használják, minek következtében s az őserdők mind nagyobb mélybeni elpusztítása folytán ezen díszes madár pusztuló félben van s csak ritkán sikerül megkeríthetése. — Az alispán gyűjteményébe került példány talán egyedüli Magyarországon, miután — a mint értesülve vagyunk, a budapesti nemzeti múzeumban sincs meg. — A múlt hóban még egy érdekes újguineai kis collectióhoz is jutott alispánunk, mely disztollazatu paradicsom madarokat, ragyogó színű papagályokat, galambokat s úgynevezett jegéretet tartalmaz.

— Dr. Jenei Elek helybeli jeles ifju ügyvédünk f. hó 16-án tartotta esküvőjét Kolozsvárt özv. Sándor Istvánné kedves leányával: I l o n á v a l. Fogadják legjobb szerencsekívánatainkat. Ne legyen soha közöttük az, mire t. barátunk egész hivatással folyton készült s a miből különben minden nap bőven kikell vennie részét az anyagi megelégedés szempontjából — t. i. per; annál több közös részük jusson az áldásból, békességből és a szerencséből.

— Elekes László atyánkfia, a főtanodában betanító juratust és az ifjuság és idő szerinti elnökét a ref. püspök kinevezte a nagyenyedi egyházmegyébe segéd lelkésznek. Szívünkől gratulálunk.

— Vármegeyünk őszi közgyűlése október hó 4-re van összehívva. A költségvetésen kívül, mely alkalommal egy szolgai állomás megszüntetését s a járási orvosok fizetésének 50 frttal való javítását fogja az állandó választmány ajánlani — a megyei tisztviselők nyugdíj-alapjának kérdése, — az építési rendtartás, a heti vásároknak más helységebeli megyei iparosok által való látogathatása és több község szervezeteire vonatkozó szabályzat is fel van véve. Mindenesetre legérdekesebb lesz a II.-od aljegyzői állás betöltésének kérdése, mivel — amint halljuk, — derék, jól képzett ifjak fognak pályázni.

— Lelkészeiktatás. Szép és lélekemelő ünnepe volt szeptember 17-én az enyedi ev. egyháznak. Ekkor iktattatott be azon egyházközségnek újonnan választott ifju lelkésze, dr. Schneider Alfréd, Krasser Frigyes nagyapoldi esperes és Maetz Ferdinánd, kelneki lelkész, mint hivatalos kiküldöttek által. A hivatalos iktatás d. e. 9 órakor folyt le a luth. lelkészi lakáson, az ünnepélyes iktatás 10 órakor nagyszámu intelligens közönség jelenlétében, a templomban, hol az alkalmi egyházi ének elhangzása után, az iktató lelkészek az új lelkészrel együtt az oltár elé kilépett; s előbb Maetz Ferdinánd tartott nagyobb szabásu — a kétségkívül az új lelkész theologiai képzettségéhez — alkalmazott szóközi beszédet, meglepően liberalis szemléletben fejtegetvén a lelkiismereti és tudományos szabadságot, majd Krasser esperes intézett az új lelkészhez három kérdést — az egyházközség anyagi és szellemi javának lelkiismeretes gondozása és a keresztyén vallásnak az evangélium szerinti hirdetése iránt — mikre az új lelkész igenlőleg válaszolt s ezzel, mint lelkész, fogadását ünnepélyesen letette. Az ünnepélyes fogadás tétel után Krasser esperes átadta az új lelkésznek és őrizetére bízta a templom kulcsát, mely aktusból, mint symbolikus cselekvényből, kiindulva, lendületes előadással és költői képekben gazdag beszédben ecsetelte a lelkész hivatásszerű kötelességeit, beszédét kötött alakú, emelkedett imával végezvén. Végül az ekként beiktatott lelkész mondott rövid imát és áldást a hivekre. E valóban szép ünnepélyt kedélyes bankett fejezte be a „Két Hattyu“ vendéglőben, hol a szokásos pohárköszöntők sorát Krasser esperes nyitotta meg, poharát „Ó c s á s z á r i k i r á l y i f e l s ő g é r e“ emelvén. Hegedűs János Krasser esperest köszöntötte fel, Kovács Gyula polgármester az új lelkészt, kit azonnal bekebelezett az enyedi polgárok közé; Bartók György, Maetz Ferdinándot, a szabadelvű egyházi szónokot; dr. Kovács Ödön az új lelkésznek jelenlévő édes anyját; többen mások a felekezeti testvéries egyetértésére, a városra, főiskolára stb. üritették poharaikat, mignem a kedélyes lakoma szívélyes bucsuvételek között ért véget. Részünkről melegen üdvözljük az ev. egyháznak új lelkészét, s szívünkől gratulálunk magának az egyházközségnek a választásához.

— A vallás és közoktatásügyi miniszter Ivásku István remeteszorosai Marku Joakim pókafalvi román lelkész részére 50, Szűcs Konstantin muzsiai, Muntyán János felsőbórbói és Pop János remete bradesti román lelkészek részére egyenkint 60 forint államsegélyt engedélyezett.

— Nyilvános számadás. Az alvinczi dal- és zene-egyület tagjai f. hó 2-án nyári mulatságot rendeztek felelő részben saját egyenruházata, felelő részben a tűzoltó egyenruha-alap javára, — mely alkalommal belépti díjakból és felülfizetésekből bejött összesen 37 frt 50 kr, kiadás 22 frt 45 kr s így tiszta jövedelem 15 frt 5 kr; — ennek fele 7 frt 53 kr a tűzoltó egyenruházati alapra az alap-

kezelőnek átadott és 7 frt 52 kr a zene-egyület pénztárában külön kezeltetik. — Felülfizettek: Gondol Dániel, Glück Mór, Deák György, Simonffy Alajos, Szabó József, Finna János, Nagy Katalin, ifj. Kovács Károlyné 60—60 kr. Biró Szilárd 30 kr. Leiszter Mihály, Szabó Ádámné 20—20 kr, Balázs András, Nagy László, Glück Samu, Nagy Sándor, Székely Árpád, Kászoni József, N. N. 10—10 kr. Összesen 5 frt 60 kr. — Ugy a mályen tisztelt felülfizetők, mint a megjelenőknek az egyület tagjai leghálásabb köszönet nyilvánítnak.

CSARNOK.

A szép Marina orsója.

Magas hegyek között, fris harmatos gyepen, legelész a juhnyáj. Legelől járnak a kolompások, hosszú, tekintélyt adó szarvakkal s olyan komoly képpel, mint valami hadvezetők, kire fontos feladat van bízva. De hát van is okuk e nagy komolyságra. Az a sok fürge, tejesbarány a legrakonzatlanabb nép, mindig a legveszélyesebb helyeket keresi s ilyenkor, ha vissza nem öklelnék őket, még bizony kár esnék bennök, mert egyedül csak ők lennének a felelősök. Tudják ők ezt igen jól, hisz már jó nagy ideje annak, hogy a pásztor, a jó Lipták Péter, egész nap felelők sem legyint; Isten tudja hol s mivel tölti az idejét! . . . Hajuhasadtakor kiereszti az akolból a nyáját, megigazítja a vezértos nyakán a csengőt, de még azt se mondja, hogy jobbra, vagy balra térjen, mint régebben szokta; hajja-hajja egy darabig csendesen, de mikor aztán a tubuki-hátra érnek, meghajítja a legöregebb csengőt farkós somfa botjával, mire az neki iramodik s utána fut az egész nyáj. . . . aztán többet nem gondol velük. . . .

Es ez így megy hosszú hetek óta. Most is ott áll a jó Lipták Péter a lubuki-hátan, hosszú botjára támaszkodva s bálul messze-messze a a kékelő semmiségbe.

De hát van is, a mit báluljon. A meddig csak a szem láthat, nincs más semmi, csak a végtelen hegyek, magas fellegekbe nyúló tetőkkel, melyeket a nap úgy ragyog be egész napon át, mintha színaranyból volnának. A távolabbi tetőken árnyas fenyőerdő húzódik, mely édes otthont ad a karesu özikének, meg a fajt madárnak s honnan altató dalt hord szét a szellő: a fenyves rigó busongó énekét. Oda alább hegyi patak siet ki a nyílt térre, mind két oldalán selymes réttel ezernyi tarka virággal. Viráglillattól beszédessé szellő, loecsanó patak zaj, fíait hívogató pitypaty szava mind egy közös hangba olvad, egy ábrándos tündéri dalba, mely a mint száll völgyről-völgyre, szavakat ad a magány csendjének s belopja a bércek vad fiának szívébe a szent tiszta szerelem, a természet szerelmének költészetét. . . .

Ki mondja azt, hogy a természet vad gyermeke nem képes úgy szeretni, mint a nagyvilág dívtos népe? Ott szebb, esengőbb alakban jelenik meg a szó, mely a sziv első álmról beszél; zajosabb, követelőbb a szerelem, de hamarabb is tűnik el, mint a bércek patakja, melyen futtában alig rengheti ki magát a mennyboltozat. A természet vad gyermekének szerelme: a bércei tenger szem, melynek tüköre csendes, a szálló-szökkenő hab csodás, bűvös regéket nem ad átál a szellőnek, de mély, mint amaz s kebelén reng a menny változhatatlan, örök egyforma színben.

Ezért szól talán a pásztorfurulya oly fájó édesen a hegyek ormairól, szebben mint bármilyen zene e világon, mert benne a természet egyszerű szava beszél, az e hang, melyet a madaraktól, erdők suttagásától tanult el a pásztor s kiszinezett a maga egyszerű érzéseivel, szívének egyszerű, mély költészetével. . . .

Lipták Péter leteríti a zöld gyepre fűrtös subáját, rátelepszik maga is s előkeresve furulyáját, bele kezd egy ábrándos dalba. De most ez sem megy, mint máskor; nem eléggé vig, nem eléggé bus; nem olyan, mint a milyent régebben szokott kiesalni ez egyszerű fából, midőn még a párja vesztett vadgalamb is kiszállt az erdőből, hogy jobban hallhassa s hallatára buját elfeledte. . . . Szomoruan veszi le szájáról e kedves jószágát s bele tekint három-négy izben is, mintha szokat a régi eltemetett hangokat keresné benne. . . . Még egyszer megpróbálja. . . . hiába, hasztalan. . . . nem adja az ki többé azt a régi, szép, szomorú hangot. . . . Busan teszi aztán vissza az iszákba s könyökére dülve, bele bálul ismét a nagy messziségbe.

Messze, olyan messze, hogy csak a gyakorlott szem veheti ki, zöld hegynek lábánál kisedd falucska van. Ide téved a jó pásztor legény minden tekintete. Fehérre meszelt, zöld salukateres ház áll közel a templomhoz, olyan kicsi csak egy pontnak látszik — de a legény lelke mégis nagyak látja. Kivan nyitva a pitvar ajtaja, mely tágas tornácra nyílik s a mint oda bálul — úgy rémlik előtte, hogy még azt a szép asszonyt is megismeri, a ki épen most lépett ki rajta hátra kötött patyolat kendővel a fején. . . . hallja azt az édes neszt is, mit annak a ruhája suhogása támaszt s úgy meg doboga szive löle, hogy majd kiszakadt a kebléből.

Szabad a virágnak százsor szép virágot, szabad a madárnak gyöngé életársat, szabad a csillagnak ragyogó égboltot, szabad mindenkinek mindenkit szeretni — csak épen a jó Lipták Péter előtt lenne a szerelem dalos tündérországá bezárva.

Szabad szeretni neki is. . . . szeret is szívének, lelkének minden erejével, bárha ez érzelem nem jogosult, mert annak, a kit szeret, jó, gyöngéd ura van. Dehát ő nem kérdezte előbb tőle, hogy szabad-e a szive? lebat-e szeretni? csak megszerette a legelső látásra. . . . Ugy nőtt a szerelme, mint a rét virága a meleg eső után, nem kérdeve senkitől, van-e joga erre? . . . S aztán meg az ő szive nem is olyan, hogy tudna róla számolni. . . . még, ha tudta volna is, hogy nem szabad többé, mégis megszerette volna, olyan halálosan, mint a hogy szereti mostan elhallgatva, meggyötörve, csak az isten által tudva.

A merengő legény újra előveszi furulyáját s ime, mintha csak megtalálta volna azokat a mélyen eltemetett hangokat, úgy megsiratja azt a kis jószágot, hogy maga is könyekre fakad e szomorú hangok felett. Ugy sirnak együtt, csak hogy míg a köny a halovány arcon remeg végig, a síró furulya szó elszáll messze-messze, arra a táj felé, hol a kerek világ legszebb asszonya lakik.

Már alkonyatra jár az idő, az esti szellő távoli faluk harangszavát hozza a legényhez — de nem igen ügyel ez most arra, pedig hát itt volna a hazaindulás ideje is. A komoly vezér kosok is megindultak visszafelé; egyik épen a legény előtt áll meg, rátekin nagy kiülő szemével, azután megrázza csengőjét hatalmasan, mintha úgy akarná felriasztani merengéséből. . . .

Ez a csilingelés essukgyan magához téríté a legényt. Még egy utolsó tekintetet vetett a távolba s aztán megindult szép lassan a nyáj után az isztina felé.

A legelső kanyarulatnál majd megfagyott a vére, a mint szembe jöni látta Csorbán Mátét, a százsorszép Marina édes hités urát.

Sokszor gondolt ő már arra, ott kint a gyepes tetőkön, hogy: ha a balszerencse elébe hozná azt a kis nyápicz embert, csak egy legyintés kellea ettől a jó somta bottól s aztán özvegy lenne a szép asszony abb' a pillanatban. Eltemetné ezekben a csak általa ismert hegy-ségekben úgy, hogy még a madár sem vinne róla izenetet s aztán milyen boldogan élhetne szive szerelmével, a szép Marinával.

Es ime most itt áll előtte a kis vézna ember s még csak egy kis reketye ág sincs nála, a mivel védhetné magát.

— Jó estét Péter — köszönté amaz a mint beérte. — Haza felé, haza felé?

— Adj isten — válaszolt mogorván a legény. — Haza tartok, mert már réam esteledett.

— Nő hát, menjünk egy költéssel egy darabig. Azzal megindultak mindketten a nyáj után.

Hej, de dobogott a legény szive kebelében, mint egy öreg kalapács. Mind úgy érezte, hogy ez a nagy bot a feje felé kívánczik, hogy aztán egy zuhással kiezorítsa a lelkét vézna utitársából. Fel is emelte két izben is, de csak egy darabig s aztán játszó könnyűséggel rengette meg araszos vállán. Hej de sokat is küzdött azzal a lelkében megfészelt gonosz gondolattal. Végre is legyőzte.

— Nézd csak Máté, minő hatalmas dorongot met-szettem a lubuki erdőn.

— A bizony, pompás egy jószág.

— Elbirná-e az isztináig?

S azzal oda adta neki. Érezte, hogy nem jó szer-szám ez most az ő kezében, könnyen gyilkosságra vete-mednék s aztán ez az ártatlan vér jobban megnyomná a lelkét, mint a bubánat óriási terhe. Ezt a terhet tán még a Marina édes ölelése, forró édes csókja sem tudná leemelni onnan.

— Mért nem jársz be most a faluba soha? — Kérdé a kis vézna ember hatalmas szomszédját.

— Niucs időm. . . . s aztán jobb is nekem ide kint maradni.

— De legalább hozzánk eljöhettél, tudod jól, hogy mindnyájan szeretünk. A feleségem igen sokszor emleget azóta, mióta, tudod, azoktól a részeg podhrágyi fickóktól megszabadítottad. Mikor jössz el hozzánk?

A legény arca kigyult vérpirosra, mint az alkonyi ég, ha szelet jövendől. De csakhamar visszafojtotta indu-latát s szeliden viszonzá.

— Ne hívj te magadhoz sohasem. Nekem is jobb, neked is jobb — mindenkinek jobb, ha én nem megyek hozzátok. Vagy én, vagy te, vagy valaki más, de egy tudom megsiratná az én oda mentemet. . . . Ne hívj te magadhoz soha.

Csorbán Máté csak rábálult azokkal a kis bentülő szemével olyan arcot vágva, mint a ki nem egészen érti a mondottakat s még valamit szeretne hallani, mely a gondolatai közt lévő űrt kitöltené. . . . De mikor látta, hogy a legény nem szól többet, maga is csak tovább ballagott hallgatva.

Igy érkeztek meg az isztinához.

— Adj isten jójczakát! — Ne itt a botod. . . . hej, de, megnyomta a vállamat.

— Adj isten! — Bizony jó, hogy csak a válladat nyomkodta meg.

Azzal elválták. (Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Néhány szó a gyümölcsfák alanyairól.

A ki magának gyümölcsfaiskolát berendezni akar, az mindenekelőtt a szükséges és megfelelő alanyokról gondoskodjék, a melyeket vagy úgy veheti, vagy pedig, mi határozottan jobb, ki-ki maga nevelheti magának. Nem ajánlhatjuk eléggé, hogy az alanyok legnagyobb figyelemmel neveltesse, mert csak a lehető legjobb alanyok fejlődnek jó, egészséges és tartós törzsekké. Saját tapasztalásom alapján 1-2 éves alanyokat tartom legjobbnak a különböző gyümölcsfajok alá. Az alanyok neveléséhez, illetőleg a mag elvetéséhez a lehető legjobb talaj földet kell választani, de ez sem ér semmit, ha nem miveljük meg jól, hogy az alma-, körte és csonthéjas csemeték lehetőleg már az első évben jól megerősödjenek, s esetleg a faiskolába átültethetők legyenek. Felhasználom az alkalmat, hogy olvasóimat a 3-4 éves alanyoktól óvjam, mert ezekkel ritkán értünk czélt.

A faiskolába való átültetésre alkalmas magról nevelt jó csemetéknek feltételei ezek: Az egyéves alma- és körte-csemetéknek a gyökérnyaknál legalább 6-7 mm. átmérőjük s a hajtások legalább 40-50 cm. hosszúak legyenek s a mellett dus gyökérzetük, azaz a karógyökér mellett számos mellégyökérük is legyen. A mely csemeténél ezek a feltételek hiányoznak, az még nem való a faiskolába, hanem hogy megerősödjék, inkább még egyszer pikirozzuk.

A magról nevelt csemeték kiültetése szakértelmet igényel s azt, hogy a munkát pontosan végezzék; s azért ezt a munkát olyan emberre, a ki azt csak úgy végzi, hogy a csemete éppen a földbe jusson, bizni nem szabad. Sokszor az egész ültetvény fejlődése a helyes ültetéstől függ; csak helyes ültetéssel vethetjük meg a fiatal gyümölcsfa további fejlődésének, termékenységének és tartósságának alapját.

Az elültetendő magról nevelt csemeték gyökereit, az ültetés előtt nyessük meg; a mellék gyökereket egy harmadrésze, a karógyökert felére; a megnyesett gyökert fiatal fa dusabb gyökérzetet hajt. Minél dusabb, minél tökéletesebb gyökérzete van a fának, annál biztosabban növekszik és fejlődik később kevésbé jó földben is. A főhajtás esetleges mellékajtásait mind nyessük le, a főhajtást pedig 30 centiméterre nyessük el. A megnyesett fában a nedv egyrészt a gyökérzet, másrészt a megmaradt szemből fakadó új hajtás erőteljes fejlődését mozdítja elő.

A magról nevelt csemetékét ősszel vagy tavasszal ültethetjük a faiskolába; hogy a két időszak közül melyiket válasszuk, az a csemete minőségétől függ. Gyengébb kevésbé dus gyökérzetű csemetékét inkább tavasszal ültessünk, mert ha ezeket ősszel ültetjük, a tél könnyen megártja nekik, sőt tönkre is teheti őket. Az elég erős és dus gyökérzetű csemetékét azonban egészen nyugodtan őszkor is elültethetjük mindaddig, míg az időjárás engedi.

Igen fontos az ilyen alanyoknak való csemeték nevelésénél azok sortávolsága is. Minél nagyobb távolságban állnak egymástól, annál erősebben és annál bujábban nőnek, annál szebben fejlődik ki gyökérzetük is. A magyaróvári kir. gazdasági akadémia faiskolájában a sortávolság 60 cm., a csemeték távolsága a sorokban 50 cm. A sűrű ültetés azért nem jó, mert a gyökerek nem találnak elég tápanyagot s a csemeték nem kaphatnak elég levegőt és világosságot. A sűrűn ültetett csemeték közt a földet nem mivelhetjük meg kellően, minek következtében a csemeték lassan nőnek és sohasem erősödnek meg oly szépen, mint a ritkán ültetett testvéreik. (E-s)

Gazdasági vegyesek.

* **A vadzab kiirtása.** A vadzab (avena fatua) a legszivósabb gyomok közé tartozik, melynek teljes elpusztítása - különösen ott, a hol a talaj természetének kedvez - csak nagy szorgalom s alaposág mellett sikerül. Kötött, nehéz földben, kivált nedves időjárás mellett, midőn a talaj, gyakori, alapos munkálása nem teljesíthető, a vadzab legjobban diszlik. Általános hit, hogy a vadzab magva hat évig tartja meg csiraképességét; e mellett a nézet mellett szól ama körülmény, hogy gyakran évekig nem találjuk szántóföldjeinken s egyszerre oly mennyiségben lép fel, daczára a tiszta vetőmagnak, hogy kizártak tekintjük akár a trágya, akár a szomszéd földdekről behurcolását. Ha tavaszkor a föld felszántott rétegét gondosan átvizsgáljuk, látni fogjuk azt, hogy csak azon vadzabszemek kelnek ki és fejlődnek, melyek közel a felszínhez, míg az eke által mélyebre hozott szemek nem csiráznak, hanem csiraképességeket megtartják több éven át, míg egy újabb mély szántás elő nem hozza őket s megtalálva fejlődésük kedvező viszonyait, megkezdik eokáig alvó tenyészetüket. A mag e szivóságát vastag helyének köszönheti, mely megvédi minden külső behatástól s így megóvjá csiraképességét is. A vadzab e szivóságával kell első sorban számot vetnünk akkor midőn kiirtásához akarunk kezdeni. Gyakori szántás, forgatás és keverés által (főleg száraz időben) igyekezzünk a mélyebben fekvő magvakat felszínre hozni s ezáltal mintegy kikelésüket elősegíteni. Ha kikelt, zöldjét legeltetés stb. által könnyen elpusztíthatjuk, mielőtt magot hozna. A

vadzab legnagyobb ellensége a fekete ugar, ennél vihető keresztül legkönnyebben a föld alapos megmunkálása s a forró nyári nap a gyomok elpusztításában nagyban segítkezik. A tavaszi vetések idejének megválasztásával is hozzájárulhatunk e kellemetlen gyom tönkretételéhez. Ha csak lehet, halasszuk a vetést oly sokáig, a meddig a vadzad teljesen kikelt s akkor zöldjét csekély szántás által aláforgatván, meg fogjuk semmisíteni. E csekély szántásra jó szolgálatot tesznek a 3 és 4 vasu ekék. Az idei tavasz nagyon kedvezett a vadzab szaporodásának, mert a későn beállott vegetáció folytán a gyom csak a befejezett vetés után kelt ki s sok helyen nagy mennyiségben lepte el a vetéseket, a nélkül, hogy ellenők a gazda bármit tehetett volna. A vadzab irtásánál nagy figyelmet kell fordítanunk a vetőmag tisztaságára is. A vadzab alakjánál fogva még a legjobb tisztító gépekkel sem távolítható el a gabonából s ezért ajánlatos a vadzabos tábláról lekerült terményt vetőmagnak egyáltalán nem alkalmazni. A gabonatisztításnál sokszor nagy mennyiségben kerül ki a rostából a vadzab s igen jól használható takarmányozásra, de etetését soha se eszközöljék természetesen, hanem mindig csak zuzott vagy főzött állapotban; még baromfinak se adjuk másképp, mert teljesen ritkán lesz megemészte, csiraképességét megtartja a trágyában is s ennek kihordásával szántóföldünket újra fertőztetjük vele.

* **Lókupez-fogások.** Hogy harapós, rugós lovakon hamarosan lehessen tudni, némely kupez az ilyen lónak szájába eladás előtt pántikat töl, hogy egy kissé elszédüljön s ez által jelzett rossz tulajdonai előtérbe ne kerülhessenek. Nagyon természetes, hogy a szédülés után a ló ismét csak kezd harapni és rugni, de már a vásár megtörtént s ha az ily gazda kifogást emel a ló ellen, úgy perre kerül a dolog. Mások meg az ily lónak mindkét fülébe egy-egy borsószemet csempésznek közvetlenül a próba előtt. A ló nyargalás vagy futtatás alkalmával észreveszi a fülében mozgó szokatlan dolgot s minden figyelmét erre fordítja, miközben egészen meg feledkezik arról a szokásáról, hogy harapni vagy rugni is kellene; sőt fejét is szokatlanul jobbra-balra hányva, ezzel még tüszességre is enged következtetni. Ha azonban később - persze vásár után - mégis sikerül a borsószemetek kirázni füléből, beáll a régi állapot s a vevő azonnal észreveszi megsalattatását. E fogások oly gyakran fordulnak elő, hogy nem mulaszthatjuk el e részben kellő óvatosságot ajánlani a vevőközönségnek.

* **A hizó sertéseknek a kukuriczával való hizalás mellett minden nap lehet valami az emésztést előmozdító eledelt adni, pl. zöldeséget vagy gumós növényeket s hitvány gyümölcsöt.** Azon esetben, ha étvágyuk csökken, jó az efféle eledel adagait növelni, a kukuriczáét pedig csökkenteni. A gyümölcs- és főzelékfélék bütik a vért és előmozdítják az emésztést. Ily vegyes étrend mellett a hizalás gyorsabb, mint csupán kukuricza mellett és a hus is jobb lesz.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS.

228. szám
1888.

Árverési hirdetmény.

Alólikt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíró-ság 1586-1887. számú végzése által balázsfalvi Moldován Miklós javára Apolán Ignác ellen 137 frt 50 kr. tőke, ennek 1888. év augusztus hó 21-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen perkoltság követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 443 frt 50 kr-ra becsült házi butork, konyhadények és számos házi felszerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbíró-sági 1238-1888. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis Balázsfalván alperes lakásánál leendő eszközölésére

1888-ik év október hó 5-ik napjának délelőtt 9 órája

határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beesáron alól is eladtnak fogtak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételéről a végrehajtó követelését megelőző kielégítettség tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólikt kiküldöttnek vagy írásban beadni avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Balázsfalván, 1888-ik évi szeptember hó 15-ik napján.

Királyi járásbíró-ság Balázsfalván.

Thát György, kir. bir. végrehajtó.

Összetévesztések kikerülése végett azonban csakis PESTI Hirlap irandó cím gyanánt.

Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr.

PESTI HIRLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nador-utca 7. sz.

Elég legyen a Munkácsy Kálmán által írt - "A T. Házról" című - kézzelírt levelet az országgyűlési karcolatra, továbbá a fővárosi közgyűlésről és törvényeségi esetekről írt mulatató rajzokra, tréfás leírásokra, apróságokra, stb. hivatkozni.

A Pesti Hirlapnak van ma legérősebb naplóját, színház- és térvénykezési rovatát.

A távirati tudósításokra oly gondot fordít, hogy ma már a hírvonal (hazai hírek) nagyobb részét is szígyónok képezik, mert a Pesti Hirlapnak már az expressz-levél sem jön elég gyorsan. A külföldi nevezetesebb politikai és nem politikai eseményekről pedig az összes európai fővárosokból saját megfizetett tudósítói küldenek - külsőleg nem kiméve - mindig lehetőleg kimerítő szígyónokat.

Specialitást képez még a Pesti Hirlapnak a mindenki által oly szívesen olvasott, tanulságos és szórakoztató szerkesztői tételek rovatát; (naponta több, mint az összes naplópoké egész héten át, ni a szerkesztőség és olvasó közönség között fennálló szíves csatlakozás viszonyáról tesz eleink tanúságot).

S hár a legérősebb kiállításban naponta (a hétfői kivétel) két teljes ívet - 16 oldal - fölve-gott állapotban ad az olvasó kezébe kitűnő kedvezményű hatenként még egy zsemmelírtét is kapnak a lap előfizetői, teljesen ingyen. Oly kedvezmény, mint na egyetlen európai lap sem nyújt közönségének. Előfizetés - legérősebben posztalványon - a hó kérmény napjától kezdve eszközölhető s az előfizetés pótlanak a Pesti Hirlap kiadóhivatalába (Budapest, nádor-utca 7. sz.) küldendők.

Levelező lapon nyilvánított óhajra a Pesti Hirlap egy hélig ingyen és bérmentve kapható mulatványul.

Ma a legkedveltebb és legelterjedtebb lap!